

מייבוא דלק

עורך מדור זה, יגאל לביב, נמצא בחופשה שתימשך כמה שבועות. במקומו עורך את המדור דוב אדמוני.

תמלוגי מדען לנשיא היוצא

לוגי מדען, וחלקו של אפריים קציר בי-תמלוגים אלה הסתכם בכמה אלפי לירות מדי חודש. מאחר ולפי חוק נשיא-המדינה פטורות הכנסות הנשיא ממס-הכנסה, היתה זו הכנסה נוספת נטו ל-משכורתו של הנשיא, ובוודאי סייעה לו לאזן את תקציבו.

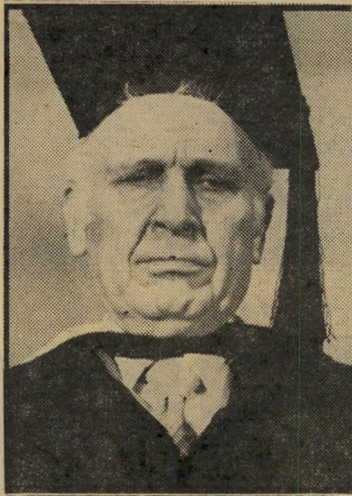
כאשר סיים אפריים קציר את תקופת כהונתו כנשיא, סערה המדינה סביב פרשת דירת-שרד שביקשו לרכוש עבורו בירושלים בהוצאה של מיליוני ל"י. ב-עיקבות העלאת הפרשה לסדר-היום ה-צבורי הועלתה גם הטענה, שלמעשה אין זה משתלם לכהן בתפקיד הנשיא, במש-כורת ובתנאים הקיימים - לפחות לא למי שבא לתפקיד זה ממשרה מכניסה יותר.

מה שלא היה ידוע הוא, כי לאפריים קציר היתה בתקופת כהונתו הכנסה נוספת, פרט למשכורת הממלכתית שלו. הכנסה זו נבעה מייצור גבינות דווקא.

מה לנשיא ולייצור גבינות?

אחד החומרים החיוניים ביותר לייצור גבינה הוא אנזים, המשמש כחומר מתסיס בגבינות. במשך שנים רבות ייצרו אנזים זה ממעיין של עגלים צעירים, שנחטפו בהיותם בני שמונה שבועות. אולם מקור זה היה יקר ביותר, והביא את יצרני-הגבינות לחיפוש חומר מתסיס זול יותר. צוות מדענים מ"מכון וייצמן", בראשותו של אפריים קציר, עסק בחי-פוש אחרי הפיתרון ומצא כי ניתן להפיק את האנזים גם ממעיין של תרנגולות - שהם זולים יותר.

יצרני הגבינות הקימו מיפעל משותף בגוש דן, לצורך ייצור אנזים זה. שליש מההכנסות-נטו של המיפעל הופרשו ל-צוות המדענים של "מכון וייצמן", כ"תמ-

נשיא-הישעבר קציר תוספת נטו

אחד המארוכסטים של הכלכלה הישראלית הוא שהבנקים, שאינם עוסקים בייבוא דלק לארץ, נמנים עם המרוויחים העיקריים מייבוא הדלק.

הדלק הוא אחד המרכיבים העיקריים בייבוא לישראל. היקף יבוא-הדלק מסתכם בכ-800 מיליון דולר לשנה. משך-הזמן הממוצע של העברת הדלק ממקורותיו בחו"ל למאגרים בארץ הוא כ-40 יום. בתקופה זו מממנים הבנקים את יבוא-הדלק באמצעות חברות-הדלק. אולם הממשלה נותנת ערבויות לבנקים עבור מימון זה, כך שלמעשה אין הם מסתכנים כלל באשראי שהם נותנים לחברות-הדלק.

אחדים מחברי ועדת-הכספים של הכנסת, העוסקים בהכנת הצעה, שתיבא להקטנת העמלות שמרוויחים הבנקים מפעולות-הממשלה, גילו כי הוצאות הממשלה על הערבויות שהיא נותנת לבנקים על האשראי לייבוא-הדלק מגיעות לכ-1.5% מהיקף הייבוא - 12 מיליון דולר. מסכום זה כ-9 מיליון דולר הם רווחים נקיים של הבנקים על מתן מימון שכרוך בו אפס סיכון.

מצב זה נמשך, למרות שבעבר הציעו גופי-מימון בינלאומיים לממן את יבוא-הדלק תמורת עמלה של חצי אחוז בלבד מהיקף הייבוא. אולם ניסיונות שנעשו במועצות-המנהלים של חברות-הדלק לקבל ערבויות חיצוניות נפלו, מאחר שבמועצות אלה יושבים גם נציגי הבנקים הגדולים, שאינם מתלהבים מהפחתת רווחי המוסדות שהם מייצגים.

חברי ועדת-הכספים עומדים להעלות את הנושא לפני שר-התשתית-והאנרגיה יצחק מודעי, ולפני ועדת-השרים לענייני כלכלה, כדי שיבדקו אם אכן מוצדק העמלה הגבוהה שממנה נהנים הבנקים בנושא זה.

חיסכון באנרגיה - ביזבוז בתיכון

ההכנות לקראת כניסתה של ישראל לעידן הכורים האטומיים חייבו הערכו חשבה של "חברת החשמל". הסתבר כי בשלבי ההכנה בלבד תהיה החברה זקקה לכ-4.5 מיליון שעות של תיכנון ה-דסי. כדי לזכות בעבודות תיכנון רחבות היקף אלה, הוקם קונסורציום של חמ-חברות, מהגדולות בארץ בתחום זה. א-לם בשל סיכסוכים פנימיים לא הופע-הקונסורציום. הצעות-התיכנון הוזמ-אצל חברת-התיכנון בשיקאגו, תוך הוצא-של סכומי-עתק במטבע-זר. רק כאשר-התפרסמה הידיעה על הזמנת שעות-תי-נון במטבע חוץ, נרתעה "חברת-החשמל-והופסקה הזמנת העבודה בחו"ל.

עתה עוסק המהנדס הראשי של "חבר-החשמל" בהקמת מחלקת תיכנון הנדס-בהיקף שרירותיים. מאות מהנדסים יועסקו במיסגרת אגף זה, לכשיוקם. אל-שביתניים הובעה תמיהה במישרד האנו-גיה נוכח מדיניות זו של קבלת עובדי-חדשים ל"חברת-החשמל" בתחום ש-העבודה היא זמנית. ראשי המישר-ביקשו ממנהל "חברת-החשמל" להסב-מה מתכוונת החברה לעשות במא-המהנדסים, אחרי שיסתיימו עבודות-התיכנון ההנדסי.

הקול קול יעקוב - אבל המיקרופון?

פרשה תמוהה של העדפת יצרן אמ-ריקאי על פני יצרן ישראלי הועברה לאחרונה לטיפולו של מבקר-המדינה.

במיסגרת התוכנית לשפר את ציודה של המיטרה, כדי לייצל את מילחמתה בפשע, הוחלט בין השאר על ציוד ניידות המיטרה ברמקולים ומגברים. הזמנת הציוד הופנתה אל היצרן הישראלי "רדיופון". אולם לפני ביצועה בוטלה ההזמנה, והועברה לחברת "ת.ג.ר." בתל-אביב, המייצגת בארץ את חברת "פד-ראל" האמריקאית.

גורמים בענף העריכו שהזמנת תוצרת "פדראל", במקום מכשירי "רדיופון" מ-תוצרת ישראלית, תייקר את הוצאות ה-מיטרה בכ-60%, תוך הוצאת מטבע זר. היצרן הישראלי, שהתלונן על העדפת יצרן זר על פניו, ביקש לברר את הפרשה עד תלמה, לטענתו, אין הציוד האמריקאי טוב יותר, אך הוא יקר יותר, למרות שלא חלים עליו כל מיסים, מאחר שהוא מייבוא לארץ במיסגרת סעיף המאפשר ייבוא מוצרי-חירום עבור המיטרה, מכ-ביהאש ומוסדות אחרים. לעומת זאת חל על הציוד הישראלי מסי-קניה.

נשיא חדש לתעשיינים

שתיקתה התמוהה של התאחדות ה-תעשיינים, לנוכח סיכסוכי העבודה ו-המשברים האחרים במשך, מוסברת על רקע מאבק-הכוחות המתנהל מאחורי-הקלעים בהתאחדות זו.

מתחת לפני השטח מתחולל מאבק אישי בין נשיא התאחדות, אברהם שביט, לבין חברים מרכזיים אחרים בהנהלה, בקשר לבחירת המועמד שייש את מקומו של שביט. בעוד בומה מבקש להביא לבחירת סגנו, דב לאוטמן, ל-תפקיד, מבקשים מתנגדיו לבחור ביש-אל פולק, מבעלי "פולגות".

מתנגדיו של לאוטמן טוענים שאם ייב-חר הוא לתפקיד, ימשיך למעשה בומה שביט, פטרונו, להנהיג את ההתאחדות. אותם גורמים טוענים כי ספק אם בומה עצמו זכאי להיקרא תעשיין, לאור הגי-דול בהיקף התנורים המייובאים על-ידי מיפעלו לארץ.

מאבק נוסף, המתחולל בין כתלי ה-התאחדות, נטוש בין תעשייני "שלום-עכשיו", בראשות דויד מושביץ, לבין תעשייני "שלום-טוח", יעקובוביץ' ו-ויטלה. בומה שביט וסגנו נמנעים מ-ליטול חלק במאבק זה.

בומה (עם ארליך) מילהמת ירושה

שותפים

חדשים

בי"ארקיע"

בעיקבות מסקנות ועדת טולקובסקי, המחייבות הפרדה מוחלטת של הבעול-יות על החברות השונות בתחום התעופה בישראל, צריכה חברת "אל-על" למכור את חלקה ב"ארקיע". ל"אל-על" 50% ממניות "ארקיע", ומתברר כי בשל ה-אפשרויות המסתמנות כיום בענף התעו-פה, עם התחלת עידן "השמיים הפתו-חים", רבים הם הקופצים המציעים לרכוש את חלקה של "אל-על".

באופן מעשי ידוע כיום כי יוסי הד-רי מחברת "שחף" ודויד בורוביץ' מ"כנף-ארקיע" מנסים לארגן קבוצת-משקיעים, אשר תרכוש את המניות של "ארקיע" העומדות למכירה. אולם כבעל הסיכויים הגדולים ביותר כיום נחשב דווקא יוג'ין שורץ, המיליונר היהודי-מקונטיקאט. שורץ הוא הבעלים של חברות-התעופה האמריקאיות "אייר מי-אמי" ו"שאוני". מאחר שאינו קשור כיום לא ישירות ולא בעקיפין בכלל החברה אחרת העוסקת בתחום התעופה בי-ש-ראל, נראה כי הוא עשוי להיות מועדף על פני האחרים כקונה אפשרי.

גם 50% ממניותיה של חברת "כנף-ארקיע" צריכות להימכר, על פי מסקנות ועדת טולקובסקי. אלא שבמקרה זה עשויות המניות להימכר לבעלי-המניות הפרטיים בחברה, בראשותו של דדי בו-רוביץ'.

זהו אחד מסיפורי ההצלחה של תע-שיית התכשיטים הישראלית. מייצוא בסך 2 מיליון דולר בשנת 1976, הגיע רוזנוסר לתחזית של יצוא בסך 20 מיל-יון דולר בשנת 1979.

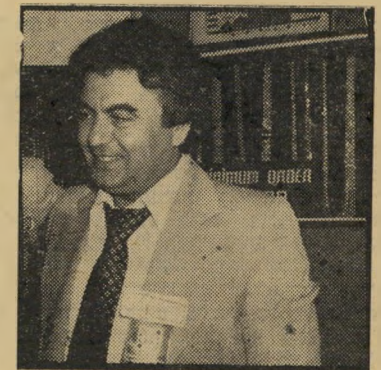
ביקוש לשרשרות

זהב נישא

בין היצרנים שמיהרו להיענות לאתגר של אספקת מקומות-עבודה חדשים לי-תושבי בית-שאן, מנה גם דויד רוזנוסר (36), יצרן תכשיטים מאור-יהודה.

רוזנוסר נחשב כיום לגדול יוצאני שרשרות-זהב בישראל. בשותפות עם משקיע אמריקאי, הוא הקים מיפעל המעסיק כיום 300 עובדים - 150 ב-קריית-מלאכי ו-150 באור-יהודה.

את הדחיפה להקמת מיפעל נוסף ב-בית-שאן קיבל, כאשר שב לאחרונה מ-תערוכת תכשיטים בארצות-הברית, כש-בכיסו הזמנות לשרשרות-זהב מתוצרת

יצרן רוזנוסר סיפור הצלחה

הארץ בסכום של 7 מיליון דולר. המיפ-על החדש בבית-שאן יוקם בהשקעה של 12 מיליון לירות, ותוך עשרה חודשים יקלטו אף הוא 150 עובדים. לאחרונה הצליח רוזנוסר ליצור גם קשר עם יבואנים יפאניים, העומדים לרכוש בשלב הראשון שרשרות ממיפעלו בסכום של כמיליון דולר.